

METODOLOGIA BADAŃ HUMANISTYCZNYCH

METODYKA NAUCZANIA JĘZYKA OBCEGO

Badania naukowe

Badania naukowe to przemyślane i systematyczne działania zmierzające do zrozumienia świata zjawisk fizycznych i psychicznych.

Badania naukowe to poszukiwanie odpowiedzi na pytania poznawcze.

CIEKAWOŚĆ POZNAWCZA

Metodologia ogólna

- **traktująca o prawidłowościach rządzących procesem poznawczym, wspólnych dla wszystkich nauk (np. klasyfikowanie, definiowanie, wnioskowanie, wyjaśnianie itp.)**

Metodologia szczegółowa (metodologie szczegółowe)

- dotycząca danej dyscypliny naukowej i zajmująca się charakterystycznymi dla tej właśnie dyscypliny naukowej procedurami poznawczymi.**

(por. Brzeziński 1996: 15)

Bierna znajomość metodologii

- **zrozumienie naukowych tekstów i procedur, w szczególności sprawozdań z badań empirycznych;**
- **sformułowanie własnej opinii na temat wartości poznawczej prezentowanych wyników.**

Czynna znajomość metodologii

- **samodzielne zaprojektowanie badania empirycznego,**
- **samodzielne przeprowadzenie badania empirycznego,**
- **samodzielne zinterpretowanie i uogólnienie uzyskanych wyników.**

(por. Brzeziński 1996: 17)

Elementy składowe badania empirycznego

- **problem, pytanie i/lub hipoteza badawcza**
- **dane empiryczne**
- **analiza i interpretacja danych**

Problem badawczy

Jak znaleźć ciekawy i oryginalny problem badawczy?

„Mało wiedzy – mało pytań”

Pierwszy etap każdej naukowej pracy badawczej to **gromadzenie wiedzy na dany temat.**

(por. Francuz i Mackiewicz 2007)

Gdzie szukać informacji naukowych?

- **opracowania podręcznikowe**
- **artykuły przeglądowe w czasopismach popularnonaukowych**
- **książki naukowe**
- **artykuły w czasopismach naukowych**
- **elektroniczne bazy danych**
- **portale internetowe**
- **własne strony naukowców**

Jak organizować wiedzę?

- **zaczynaj czytanie literatury od najnowszych publikacji,**
- **podczas czytania zawsze rób notatki,**
- **czytaj krytycznie, tzn. próbuj dyskutować z tekstem,**
- **nie staraj się zapamiętywać szczegółów, ale oceniaj to, co czytasz,**
- **staraj się zapamiętywać najczęściej pojawiające się nazwiska,**
- **ucz się języka/terminologii danej dziedziny.**

(por. Francuz i Mackiewicz 2007: 13)

Pytania badawcze

Specjalista w swej dziedzinie nauki to człowiek, który nie tylko umie znajdować odpowiedzi na pytania, lecz także pytania te poprawnie formułować.

(Nowak 1985: 35, por. Brzeziński 1996: 219)

Pytanie badawcze

Pytanie badawcze musi wyglądać jak konkretne **zadanie do rozwiązania.**

Pytania rozstrzygnięcia

(Czy....?)

Pytania dopełnienia

(W jakim zakresie....? O ile ?)

(por. Francuz i Mackiewicz 2007, Brzeziński 1996)

Przykłady

- **Czy wyniki w nauce języka obcego są zależne od wrodzonych zdolności?**
- **Czy wprowadzenie nowej metody prezentacji słownictwa wpłynie pozytywnie na jego zapamiętywanie?**

Przykłady

- **Jaki jest wpływ stylu poznawczego ucznia na wyniki testu luk?**
- **Do jakiego stopnia zmieni się zaangażowanie uczniów w pracę na lekcji po wprowadzeniu nauczania zadaniowego?**

Pytania badawcze powinny:

- **być interesujące,**
- **potencjalnie prowadzić do zdobycia nowej wiedzy bądź potwierdzenia starych doniesień w nowy sposób,**
- **mieć odpowiedni zakres,**
- **zawierać terminy, które są jasno zdefiniowane i zoperacjonalizowane.**

Hipoteza badawcza

Z dobrze postawionego problemu powinna jasno wynikać hipoteza (lub hipotezy) badawcza, jako odpowiedź na pytanie zawarte w problemie.

Hipoteza badawcza

Hipoteza badawcza to zdanie twierdzące, dotyczące przewidywanego wyniku badania skonstruowanego w celu uzyskania odpowiedzi na pytanie badawcze.

PROSTOTA

SPRAWDZALNOŚĆ

Czego żaden badacz nie chciałby usłyszeć:

- **Nie wierzę! Na pewno tak nie jest.**
- **Eee tam, wiemy to już dawna.**
- **No i co z tego? Kogo to właściwie obchodzi?**

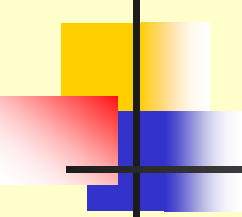
Zawężanie tematu

- **Uczenie się słownictwa.**
- **Wykorzystanie słowników w uczeniu się słownictwa.**
- **Wykorzystanie słowników w uczeniu się czasowników złożonych.**
- **Wykorzystanie słowników specjalistycznych w uczeniu się czasowników złożonych.**

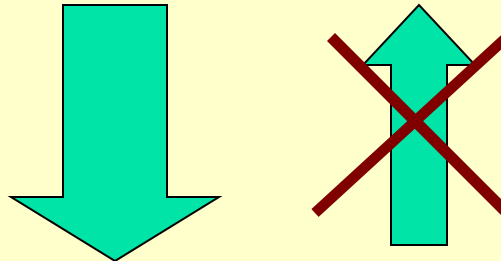

Zawężanie tematu

- Wykorzystanie słowników specjalistycznych w uczeniu się czasowników złożonych **przez uczniów na poziomie średnio-zaawansowanym.**
- Wykorzystanie słowników specjalistycznych **na lekcji** w uczeniu się czasowników złożonych przez uczniów na poziomie średnio-zaawansowanym .

Pytanie(a) badawcze

Wybór metody badawczej

Typy danych w językoznawstwie stosowanym

- **Dane ilościowe** (np. wyniki testów, liczba uczniów należących do danej kategorii, liczba zgłoszeń do odpowiedzi w czasie lekcji, itd.)
- **Dane jakościowe** (np. notatki z obserwacji, tekst wywiadu, nagrania lekcji itd.)
- **Dane językowe** (próbki języka mówionego lub pisanego)

Typy badań w językoznawstwie stosowanym

- **badania ilościowe**
- **badania jakościowe**
- **badania mieszane**

Badania ilościowe

- **Dane liczbowe**
- **Kategoryzacja danych przed badaniem**
- **Związki pomiędzy zmiennymi**
- **Statystyczne metody analizy danych**
- **Standaryzacja procedur**
- **Poszukiwanie uogólnień i uniwersalnych praw naukowych**

Badania jakościowe

- **Dane jakościowe**
- **Otwarty schemat badawczy**
- **Jednostka / Przypadek**
- **Jakościowe metody analizy danych**
- **Poszukiwanie zrozumienia złożonych sytuacji**
- **Naturalny kontekst**
- **Subiektywne wnioskowanie**

Badania mieszane

- **Triangulacja danych**
- **Wzmacnianie plusów, redukcja minusów składowych metod badawczych**
- **Wielopoziomowa analiza problemu**
- **Szersze grono odbiorców**

Trafność (*ang. validity*)

Psychometria:

Trafność testu to stopień dokładności, w jakim test mierzy to, co ma mierzyć.

Metodologia badań:

Trafność badania to stopień dokładności, w jakim badanie bada to, co ma zbadać.

Rzetelność (*ang. reliability*)

Rzetelność testu (badania) to dokładność dokonywanego przez niego pomiaru. Rzetelny test (badanie) posiada niewielki margines błędu, co wynika z jego odporności na działanie czynników zewnętrznych.

Badania statystyczne

- **Sondaż diagnostyczny**

cel: pomiar zmiennych i zbadanie siły związków między nimi

- **Eksperyment**

cel: określenie (poprzez manipulację) związków przyczynowo skutkowych pomiędzy zmiennymi

Badanie eksperymentalne

- **Grupa eksperymentalna**
- **Grupa kontrolna**
- **Pomiar początkowy (pre-test)**
- **Oddziaływanie (treatment)**
- **Pomiar końcowy (post-test)**
- **Randomizacja**

Pojęcie zmiennej

**Zmienna jest właściwością,
która przybiera różne wartości.**

np.

- **Płeć**
- **Wiek**
- **Poziom wykształcenia**
- **Kompetencja językowa**
- **Poziom motywacji**
- **Zdolności językowe**

Typy zmiennych

- **Zmienne ciągłe** (ang. *continuous variable*)
- **Zmienne dyskretne** (ang. *discrete variable*)

Skale pomiarowe

- **nominalna**
- **porządkowa**
- **interwałowa**
- **(ilorazowa)**

Klasyfikacja zmiennych

Zmienne nominalne pozwalają na **pogrupowanie** obiektów (osób) wg wartości, jakie przyjmują zmienne dla tych obiektów.

np. płeć, poziom zaawansowania języka, język ojczysty itp.

Klasyfikacja zmiennych

Zmienne porządkowe pozwalają na **uporządkowanie** obiektów wg wartości, jakie przyjmują zmienne dla tych obiektów.

np. uporządkowanie wg stopnia zaawansowania znajomości języka, inteligencji, średniej ocen itp.

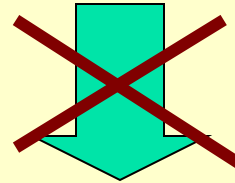
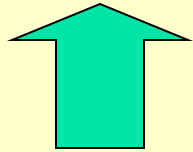

Klasyfikacja zmiennych

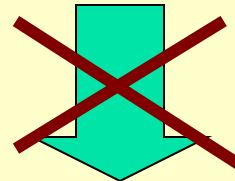
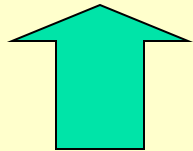
Zmienne interwałowe pozwalają na stwierdzenie, **o ile** natężenie zmiennej X dla obiektu A jest większe (mniejsze) od natężenia zmiennej dla obiektu B.

np. zmienne operacjonalizowane za pomocą testów lub standaryzowanych skal testowych

ZMIENNA NOMINALNA

ZMIENNA PORZĄDKOWA

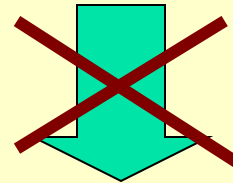
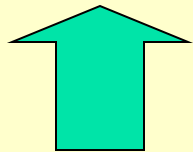

ZMIENNA INTERWAŁOWA

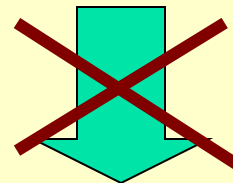
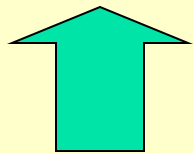
WYSOKI

ŚREDNI

NISKI

NAJWYŻSZY → NAJNIŻSZY

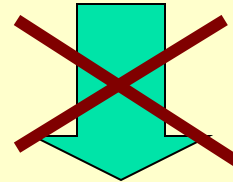
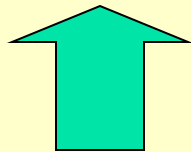

WZROST (w cm)

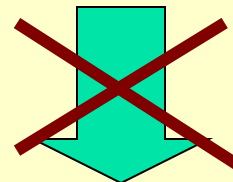
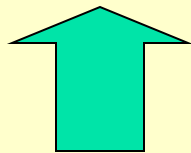
WYSOKI

ŚREDNI

NISKI

NAJWYŻSZY → NAJNIŻSZY

WYNIKI TESTU (w punktach)

Cytowana literatura

Brzeziński, J. (1996): *Metodologia badań psychologicznych*. Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN

Francuz, P. i R. Mackiewicz (2007): *Liczby nie wiedzą, skąd pochodzą. Przewodnik po metodologii i statystyce nie tylko dla psychologów*. Lublin: Wydawnictwo KUL